

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0408U000177

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 17-01-2008

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Неменуша Світлана Миколаївна

2. Nemenushaya Svetlana Mykolayevna

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: кандидат наук

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 06.01.11

Назва наукової спеціальності: Фітопатологія

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 21-12-2007

Спеціальність за освітою: 7.130102

Місце роботи здобувача: Селекційно-генетичний інститут - Національний центр насіннезнавства та сортовивчення

Код за ЄДРПОУ: 00494628

Місцезнаходження: 65036, Одеська область, м.Одеса, вул. Овідіопільська дорога, 3

Форма власності:

Сфера управління: Українська аграрна академія наук

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 26.004.02

Повне найменування юридичної особи: Національний університет біоресурсів і природокористування України

Код за ЄДРПОУ: 00493706

Місцезнаходження: вул. Героїв Оборони, 15, м. Київ, Київська обл., 03041, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Інститут зернового господарства УААН

Код за ЄДРПОУ: 00496662

Місцезнаходження: 49027, Україна, Дніпро -27, вул. Дзержинського, 14

Форма власності:

Сфера управління: Українська аграрна академія наук

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 68.37.07

Тема дисертації:

1. Стійкість біотипів кукурудзи на різних етапах онтогенезу до кореневих і стеблових гнилей в умовах Степу України
2. Resistance of corn to the root and stalk rots biotypes on various ontogenetic stages under conditions of Ukrainian steppe

Реферат:

1. . Об'єкт - стійкість біотипів кукурудзи на різних етапах онтогенезу до кореневих і стеблових гнилей. Мета - виявлення імунологічних властивостей біотипів кукурудзи на різних етапах онтогенезу до кореневих та стеблових гнилей, удосконалення методів оцінки генетичної стійкості. Методи - фітопатологічні; мікологічні аналізи; математично-статистичні. Новизна - 1) в північній підзоні Степу України встановлена розповсюдженість, шкідливість та етіологія кореневих і стеблових гнилей кукурудзи; 2) описано комплекс фітопатогенних грибів, виділених з уражених рослин (*Fusarium moniliforme* Sheld., *F. sporotrichiella* Bilai, *F. oxysporum* Schl., *Sclerotium bataticola* Taub.); 3) встановлена відсутність зв'язку стійкості біотипів кукурудзи на різних етапах онтогенезу до ураження збудниками кореневих і стеблових гнилей в посушливих умовах; 4) виділено джерело стійкості до кореневих і стеблових гнилей кукурудзи - лінію Дк 427 зМ, що володіє цією

ознакою на всіх етапах розвитку рослин у двох підзонах Степу; 5) виділено стійкі генотипи до хвороби і вилягання: лінії Ік 200-3, П 502, П 346, Гк 26, Дк427зМ; 6) оцінку стійкості кукурудзи до корневих і стеблових гнилей для посушливих умов і селекцію за цією ознакою потрібно вести окремо - як для проростків, так і дорослих рослин; 7) за показниками фенотипової стабільності реакції генотипу розроблена шкала оцінки стійкості сортозразків кукурудзи проти корневих і стеблових гнилей, виділено групи: високостійкі $0,0 < b_i < 0,9$; середньостійкі - $0,91 < b_i < 1,3$; сприйнятливі - $1,31 < b_i < 1,9$; 8) оцінку стійкості різних біотипів в межах певних екологічних умов проводити за допомогою коефіцієнта реалізації потенціалу стійкості (КРПС) до граничної межі $b_i \geq 0,9$. Результати досліджень. Встановлено, що ураженість корневими і стебловими гнилями проростків у зоні Північного Степу складає 9,7-54,1 %, Південного - 27,6 %, дорослих рослин - відповідно 19,5-20,0 % та 8,9 %. В результаті проведеної імунологічної оцінки ліній виділено 5 сортозразків з комплексною стійкістю проти грибних хвороб і вилягання. За екстремальних гідротермічних умов виділено лінію Дк 427 зМ, стійку проти корневих і стеблових гнилей на різних етапах онтогенезу у двох підзонах Степу (північній і південній) та інших шкідливих хвороб (пліснявіння насіння, фузаріозну качанів, пухирчастої сажки). Вона може бути включена в гібридизацію як джерело стійкості при створенні нових гібридів і ліній. Втрати врожаю кукурудзи залежно від розвитку корневих і стеблових гнилей можуть сягати у ліній до 54,7, гібридів - до 51,9 %, нерідко спостерігається безпліддя. Ураження проростків збудниками гнилей призводить до їх ослаблення і навіть загибелі (до 5 %). Прикінцевий етап онтогенезу супроводжується виляганням хворих рослин (до 19,5 %). Результати досліджень можуть бути використані в селекційній практиці при створенні нових гібридів і ліній та в сільськогосподарському виробництві при плануванні імунологічного методу захисту кукурудзи від хвороб. Галузь - сільське господарство

2. Object - resistance of corn to the root and stalk rots biotypes on various ontogenetic stages under conditions.

The aim - is to study immunological peculiarities of corn to the root and stalk rots biotypes on various ontogenetic stages under conditions, to improve genetic methods of the resistance evaluation. Methods - phytopathological, mycology, statistical. Novelty - 1) dissemination and harmfulness of corn to the root and stalk rots are revealed as a result of studying in the Northern of Ukrainian steppe; 2) complex of the pathogenic fungus are taken from the infected plants (*Fusarium moniliforme* Sheld., *F. sporotrichiella* Bilai, *F. oxysporum* Schl., *Sclerotium bataticola* Taub.); 3) absence of the maize biotypes resistance is revealed at a different stages of ontogeny and to agents of the root and stalk rots in drought conditions; 4) source of the resistance are revealed in two subgroup of steppe, which have a peculiar feature against from the root and stalk rots at all stages development (line -Dk 427); 5) some corn genotypes are resistance to diseases and lodging: line Ік 203-3, P 502, P 346, Gk 26, Dk 427; 6) to give evaluation to the maize resistance to the root and stalk rots in dry conditions, it is necessary to carry out selection separately from germs and adult plants; 7) scale of the evaluation are formed as a result (of the phenotypic resistance) of the samples of corn species resistance to the root and stalk rots; according to this some groups are divided into: high resistance $0,0 < b_i < 0,9$ (R), medium resistance $0,91 < b_i < 1,3$ (MR, MS), acquisitive - $1,31 < b_i < 1,9$ (S); 8) evaluate the resistance of defend biotype on a border of ecological conditions and carry out with a help of Coefficient of Potential Resistance Realization (CPSR), index $b_i \geq 0,9$. Results of the study. It is obvious that lesion of corn to the root and stalk rots in the Northern steppe can be of 9.7-54.1%, Southern - 27.6, but on adult plants are of- 19.5-20.0% and 8.9%. Fives samples of corn species with resistance against fungus diseases and lodging as revealed as a result of the evaluation of the 5 lines. In extreme weather conditions the line Dk 427 are revealed in two subgroup of steppe and other hazardous diseases (moulds seeds, earl spades rot, blister leaf smut). It can be included into hybridization as the source of resistance in creating new lines and gibrids. Gield loses of corn can exceed up to 54.7 in lines, to 51.9% in gibrids due to the development of root and stalk rots, and sometimes it leads to barrenness. Lesion of germs are lead to it's weakness and even death (5%) by diseases agents. Final stage of the ontogeny is accompanied by the lodging of infected plants (at 19.5%). The results of the study can be used in selection of new lines and gibrids and in agricultural production in inventing immunological method of corn protection from diseases. Branch - agriculture.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дудка Євген Леонтійович
2. Dudka Evgen Leontiyovych

Кваліфікація: к.б.н., 06.01.11

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Нурмухаммедов Алішер Кахрамонович
2. Нурмухаммедов Алішер Кахрамонович

Кваліфікація: д.с.-г.н., 06.01.11

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ковалишина Ганна Миколаївна

2. Ковалишина Ганна Миколаївна

Кваліфікація: к.с.-г.н., 06.01.11

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Кирик Микола Миколайович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Кирик Микола Миколайович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Т.А.

